

ПРОТОКОЛ № 118
от дистанционното заседание чрез видеоконферентна връзка на
Гражданския съвет към ВСС, проведено на 05.06.2026 г.

Днес, 5 юни 2026 г., петък, от 10:00 ч. в сградата на Висшия съдебен съвет, Зала 512, ул. „Екзарх Йосиф“ № 12, гр. София, се проведе заседание в смесена форма – присъствено и дистанционно чрез видеоконферентна връзка, на Гражданския съвет към ВСС (ГС-ВСС), на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Пенка Велинова – съпредседател на Гражданския съвет към ВСС от страна на НПО, член на УС на Българската съдийска асоциация;

Г-жа Мария Карагьозова – председател на Асоциация „ФОРУМ“;

Г-н Тодор Балабанов – представител на Асоциация „ФОРУМ“, упълномощен за днешното заседание да представлява Сдружението на одиторите в публичния сектор;

Г-жа Светла Дерменджиева – представител на Асоциация „ФОРУМ“, онлайн;

Г-жа Мария Колева – председател на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители, онлайн;

Г-жа Павлина Желязкова – пиар на Българската асоциация на вещите и експертите (БАВЛЕК);

Г-жа Десислава Михайлова – председател на Българската асоциация на съдиите по вписванията, упълномощена за днешното заседание да представлява Камарата на независимите оценители в България, онлайн;

Г-н Христо Колев – член на УС на Камарата на следователите в България, упълномощен за днешното заседание да представлява Асоциацията на прокурорите в България;

Г-жа Богдана Лазарова – председател на УС на Академията за изследвания в сигурността и отбраната;

Г-жа Мила Георгиева – председател на УС на Центъра за приложно-правни изследвания и практики, онлайн;

Г-жа Даниела Събева – председател на Съюза на вещите лица;

Г-жа Ваня Петрова – зам.-председател на Съюза на вещите лица;

Г-жа Полина Кавръкова – член на Съюза на вещите лица.

Становище по т. 1 от дневния ред представи:

Инж. Марин Гергов – председател на УС на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране;

Адв. Иванка Георгиева – председател на СНЦОП „Обединение на свободните адвокати“.

Гости на заседанието:

Арх. Борислав Владимиров – председател на Камарата на архитектите в България;

Арх. Веселина Николова – член на Камарата на архитектите в България, участва в работна група в Съвета на архитектите в Европа /ACE – Architects' Council of Europe/;

Г-жа Емилия Ушикова – юрисконсулт на Камарата на архитектите в България, онлайн.

От администрацията на Висшия съдебен съвет:

Г-жа Тони Виткова – експерт на ГС към ВСС;

Г-жа Валентина Тесовска – технически сътрудник на ГС към ВСС.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Проект на Закон за вещите лица;

Вносител: работна група, създадена с Акт № 250/24.04.2026 г. на ГС-ВСС

2. Доклад по теми от журналистически разследвания, свързани с измамите чрез арбитражни решения и за дейности на кол-центрове и тълкувателното решение от Съда на Европейския съюз в Люксембург;

Вносител: Богдана Лазарова – председател на Академията за изследвания в сигурността и отбраната

3. Организационни въпроси.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Здравейте, дами и господа! Да започнем днешното заседание на Гражданския съвет. Нека да видим, кои организации се явяват днес.

/Следва представяне на участниците и упълномощените организации в днешното заседание./

Да представим гостите, които присъстват днес. От Камара на архитектите в България присъстват председателят на УС арх. Владимир и арх. Веселина Николова – член на КАБ и на АСЕ. Здравейте!

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ, ВЕСЕЛИНА НИКОЛОВА: Здравейте!

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Дали инж. Гергов участва днес онлайн?

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: С арх. Гергов имаме общо предложение, което той е изпратил писмено.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Запознати сте всички с дневния ред – проекта за Закон на вещите лица, който бе предложен от СВЛ и по който беше направена работна група. Съответно вече ни е представен окончателен проект, по който има и становище.

След което, по т. 2 – доклад от Богдана Лазарова, във връзка с журналистически разследвания. И т. 3 е организационни въпроси.

/Христо Колев влиза в залата./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Пристигна и Христо Колев – КСлБ.

Започваме по т. 1, давам думата на Даниела Събева да представи окончателния вариант на проекта на Закон за вещите лица.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Здравейте на всички!

След като бяха направени няколко работни срещи в работна група, бяха представени предложения за промяна на нашия проект. Ние взехме предвид всички предложения и допълнихме проекта, който бяхме представили на предното заседание. Взели сме предвид и сме приложили всички предложения от КСлБ. Взели сме предвид и сме приложили някои от предложенията на ОСА. Казвам някои, защото с две от точките, които те предлагат, ние и нашата общност – на вещите лица, категорично не сме съгласни. Последно в сряда направихме последната среща на работната група и там гласувахме с пълно единодушие промените, които сме направили. Но сме съгласили с всички положителни неща, които са предложили колегите.

Няма да съм много обстоятелствена, все пак съм прост инженер и не мога да говоря много така, че предлагам дискусията да започне.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз предлагам – първо, всички сте запознати, че има становище от ОСА, то е постъпило на 29 май.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Да, това е същото, което ние – да. От това становище взехме предвид някои от точките и допълнихме нашето предложение. Но не се съгласяваме с първите две-три точки.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Нали за това има работна група – всеки да преценява кое става и кое не става.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Тях ги няма тук, за да обяснят какви са им мотивите за становището. Така, че всички сте запознати, изпратени са материалите.

Да дадем възможност първо на нашите гости. Заповядайте, желаете ли Вие да кажете нещо във връзка, запознати ли сте със законопроекта?

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: С целия законопроект – не. Единствено с първоначални варианти сме запознати. Заедно с Камара на инженерите в инвестиционното проектиране имаме едно единствено предложение, което се отнася за компетентността на колегите в този сектор – инженери и архитекти, да имат най-висока степен на професионална квалификация, т. е. не ограничена проектантска правоспособност каквато е ниското ниво, а пълна проектантска правоспособност, която би трябвало да отговаря на компетенцията, че те ще проверяват проекти, които са изготвени от такива проектанти. Това ни е единствената забележка.

Ясно ни е, че има проблем с вещите лица, които са от нашата Камара и от двете – инженери и архитекти. Поне по мои сведения и то от страна на вещо лице, и от страна на председател сега на КАБ, разбирам, че съдилищата имат проблем специално с архитектите, постоянно има писма, с които отделни съдилища в страната административно искат вещи лица. Съответно ние правим необходимите постъпки, но за съжаление в нашата гилдия няма активност в тази посока и всъщност моята лична преценка е, че там не участват достатъчно компетентни лица. Не знам какво може да се направи, но това е друга тема.

Така, че ние на първо четене, за да не спираме процеса с *.../шум в залата/...* предпочитаме това да е единственото условие – да имат пълна

проектантска правоспособност и оттам нататък да се залага на желанието на колегите да отговарят.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: За изискването, може ли да ми кажете по кой член беше? Да го направим.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: По чл. 15, ал. 3. Инж. Гергов го е изпратил, като мога да допълня.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Той го изпрати, като имейл и мисля, че беше с пълния текст, който Вие предлагате – това ще го включим.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Да. То е допълнение в ал. 3 – едно изречение, когато съответната регулирана професия, имаме списък на регулираните професии, има степен за сертифициране, се изисква вещото лице на има степен с най-високи изисквания. Максималната степен.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не. Трябва да се упомене, според мен, това, което имате в КАБ и КИИП, именно, за да е ясно, защото най-висок не е определение – пълна.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Съгласен съм, но това ще важи само за инженери и архитекти.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да!

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: А ако има някакви други регулирани професии, които имат вещи лица, това...

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Значи, то има много. Това са лекари, това са одитори, това са независими оценители и всеки си има своята степен. Затова казвам, че при вас, за да е ясно, трябва да е така, както са ви сертификатите или ...

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Добре, ще изпратим тогава текста.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Ще ви кажа как е окончателно, всъщност то е включено в ал. 3: „Лицата, които упражняват регулирана професия и притежават валиден сертификат, лиценз или друг удостоверяващ документ, издаден от компетентен орган или професионална организация, се

считат за изпълнили изискването за правоспособност за извършване на експертиза в рамките на своята професионална компетентност.“

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Пепи, извинявай, обаче те имат пълна и непълна, ограничена.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Има още едно изречение: „Когато съответната регулирана професия има степен за сертифициране, се изисква вещото лице на има степен с най-високите изисквания.“ „Когато съответната регулирана професия има степен за сертифициране“ се допълва: „се изисква вещото лице да има степен с най-високите изисквания“ – това го изпрати КИИП. Това го има до всички.

/Говорят едновременно./

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Това е предложението.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз това предложение, което не е стигнало до работната група, като темп на време, когато сме се събирали – не, не, не, когато сме се събирали. Затова казвам, че като предложение да бъде „пълна“ конкретно за тях, защото ние ги изброяваме в приложението са различните видове вещи лица.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Не може да е „пълна“, защото тази норма не е само за инженерите и архитектите.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: В приложението, както си има за видовете, в чл. 1, 2, 3 – където се вдига, там става въпрос.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Добре, там в приложението трябва да бъде отразено „пълна проектантска правоспособност“.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Аз имам един въпрос към Вас, тъй като нашата организация действа в провинцията и в по-малките съдилища, и без туй има малко Ваши колеги, ако ги ограничим с тази пълна правоспособност, ще намалеят още по-малко вещите лица.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Не сте права, защото ограничената не дава съответната компетентност. И по-добре да получите качествен продукт отколкото да търсите проекти.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Добре, но ако – Вашата колежка и без туй спомена, че архитектите имат някаква психологическа бариера да станат вещи лица в съда.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Не, това не е вярно!

ВЕСЕЛИНА НИКОЛОВА: Някои със сигурност, но това не е масово. Така, че важен е крайният резултат, а не дали има локални, които да се отдадат на това. Ограничената правоспособност значи, че един проектант с тази правоспособност или току-що завършил млад човек без професионален и без житейски опит, да има право да изработва такова нещо и да влезе в съда?! Моето скромно мнение е, че това не е редно.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Имаме класификация и е същата работа с одобряването на проектната документация, имаме нива.

/Говорят едновременно./

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Секунда. Значи, дипломираният човек не може да влезе в съда без трудов опит! Той трябва да има 5 години опит така, че това не е така.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Така е, обаче по нашата наредба не може – за вещите лица става въпрос, трябва да има професионален опит най-малко 5 години.

ВЕСЕЛИНА НИКОЛОВА: Ние не го оспорваме – извинете, че започнахме ребром, но в тази си битност на ограничена проектантска правоспособност животът няма да го срещне с толкова случаи комплицирани, каквито в съда ще се явяват.

ПАВЛИНА ЖЕЛЯЗКОВА: Разбирам Вашите аргументи.

ВЕСЕЛИНА НИКОЛОВА: Затова нашите аргументи са сериозни, защото това е най-важното – качеството е важното, не бройката.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Не, ние най-вероятно, ако не се приеме, сигурно ще го предложим и в Народното събрание. Но мисля, че това е нещо, което е еднозначно – поне от наша гледна точка.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Имайте предвид, че този законопроект ние не сме някакъв законотворчески орган, те са наши членове и предложиха техния продукт, който са изготвили и ние ще го изпратим в Народното събрание и в Министерство на правосъдието, с предложение да се разгледа и най-после на този законопроект за вещите лица да му се даде – за който се говори от много време, да му се даде ход. Там сигурно има и други законопроекти, с какво още ще ни изненадат не се знае, но все пак да изпратим това, което сме подготвили тук, в нашия граждански съвет.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Моля, г-жа Емилия Ушакова да се представи.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Г-жа Ушакова е нашия юрисконсулт.

ЕМИЛИЯ УШАКОВА: Здравейте! Емилия Ушакова, Камара на архитектите в България.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Здравейте! Понеже не сте ни позната, да Ви представим – Вие сте гост на днешното ни заседание.

ЕМИЛИЯ УШАКОВА: Да, благодаря, че ми изпратихте линк, тъй като не мога да присъствам лично в заседанието.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Вие, като създатели на този законопроект, имате ли възражение срещу това изречение, което предлагат – второ изречение: „Когато съответната регулирана професия има степени за сертифициране, се изисква вещото лице да има степента с най-високи изисквания“?

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Ние и на работните групи го обсъждахме този въпрос, съгласни сме с предложенията на Камарата.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз затова се намесих, защото сме го гледали и просто само термина – ако не в закона, да седи в приложение, трябва да е ясно, че е пълна.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: А кои членове от организациите в ГС-ВСС се включиха в работната група?

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Включиха се много хора.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Но активно – ние двамата от Асоциация „ФОРУМ“.

/Говорят едновременно – посочват кой е участвал в работната група по доработването на Проекта за Закон за вещите лица./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: От участниците онлайн, желае ли някой да се включи да изрази мнение, становище?

Ние всъщност много подробно го дискутирахме този законопроект миналия път и изразихме като цяло положително становище. Решихме по някои предложения, които бяха постъпили, да се направи тази работна група.

След като няма други становища и дискусия, предлагам да гласуваме акт със следното съдържание.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ама аз искам да кажа нещо.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Затова дадох думата.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Е, но реших, че нещо друго ще кажеш. Благодаря.

По отношение на тази част, която така коментирахме и стигнахме до определени изводи в работната група, следва в закона да се намери място – то може би там, където са принципите, да се развие един член – ако може да се записва, г-жо Събева.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Записва се.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Ние сме в протокол.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да. В оперативен план трябва да е ясно, че принципите и правилата, които са касаещи професионалната етика, те ще

бъдат изнесени в Кодекс по професионална етика, който ще е приложение към закона. Затова трябва в самия закон да се допълни, че Кодексът за професионална етика е неразделна част – както е неразделна част приложението за видовете съдебни експертизи, така по същия начин един кодекс за професионална етика. Ние сме ги гледали – ти, ако си спомняш, Христо, когато ги превеждахме от всичките европейски, така опит и закони, които. .../шум в залата/... КНОБ има общ Кодекс по професионална етика, който е много подобен, може да го заимстваме от него, но не е казано, че трябва да изпратим и кодекса, тъй като той все пак е приложение към закона и не е фатално, но трябва да се запише, че има такъв кодекс.

И отделно – искам само да погледна санкциите при нарушаване на кодекса за професионална етика.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: То се записва в протокола. Да, Христо?

ХРИСТО КОЛЕВ: Само една вметка ще направя. Част от нашите идеи се приети, направени са съответните корекции, за което много благодаря. Миналия път на заседанието както аз и г-жа Десислава Петрова индикирахме един проблем, който го имаме всички магистрати, които назначават експертизи. И този проблем е последващ, след като вече приемаме заключението. Става въпрос за заплащането на възнаграждението. Цялата Градска прокуратура /Софийска градска прокуратура – СГП/, като най-голям платец на тези възнаграждения, има цяло звено със счетоводни отдели, които правят това нещо ежедневно. И на нас – разберете ни, в задълженията ни е вменено, така е по закон в момента, да определяме възнаграждението и той колко добре се е бил справил – вещото лице, със задачата. Е, аз затова ли съм го назначил, защото не разбира!? Обаче трябва да му определя възнаграждението – да му го намаля, да му го потвърдя или да го отхвърля и влизаме в пререкания. Аз ако му го намаля, той ще жали пред прокурора, влизаме в един битовизъм, някои заслужават да бъдат намалени, защото забавят или е неправилна и т. н.

Но това е една голяма – ако отворим темата в национален мащаб, ще разберете за какво неправилно изразходване на бюджет и ресурс държавен за еднотипни експертизи – с едни и същи задачи. Миналият път дадох пример с Видин, защото имах такъв случай, 1300 лв. с три въпроса във Видин, в София същата експертиза със същите въпроси – 300 лв. беше възнаграждението. Ето, това е един ресурс, който може да бъде спестен – в национален мащаб когато говорим. И да се знае, както имат и адвокатите, минимален праг на възнагражденията, под който не се пада надолу. Естествено, може да се покачат нагоре само.

Това е като една вметка за бъдещо развитие на въпросния закон за вещите лица, защото то е много голям проблем в нашата администрация, като цяло, в прокуратурата и следствените отдели. Отделно, че отнема много време да пишем въпросните постановления за възнаграждения. На всяка прокуратура – а може би и в съда, по различен начин са си направили счетоводството, имат различни заповеди по какъв стереотип да се правят. Естествено магистратите се сменят, местата им се сменят и това всеки ден води – това тука, това там; кой отдясно се подписал, кой отляво; кой името му отгоре или отдолу. Защо пък е такава стойността на възнаграждението – ами, той толкова си е написал вещото лице в справката-декларация.

И се влиза в един битовизъм – да не се повтарям вече, който не ни е присъщ на длъжността, както и на прокурора, така и на следователя, и на разследващите полицаи. Там, знаете, че има проблем – забавят се възнагражденията.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да; Така е.

ХРИСТО КОЛЕВ: Ако това нещо, като структура, излезе от стереотипа, който в момента възложителят да заплаща, а да има структура, която да го прави, както и в момента правната помощ – адвокатите, които се явяват, като служебни защитници се явяват на лицата, които не могат да си позволят възнаграждение, може и да е по-удачен механизмът. Но това е един

голям спор за последващо развитие, тук трябва и икономистите да направят съответните изчисления – не е малка работата.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Да, доста е.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Би довело до промяна на изключително много закони. И второ – би довело до създаване на нова администрация.

/Говорят едновременно./

ХРИСТО КОЛЕВ: Не, при нас няма, само че прокуратурата.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Не, не. Имам предвид, че това би ...
/шум в залата/... Това, трябва да се създаде изцяло нова структура. Докато сега счетоводните отдели на съответните структури си обработват тези плащания и ги изплащат, които са отделени от бюджета. И аз не виждам това по какъв начин ще подобри работата, защото това е създаване на изцяло нова структура със служители, с бюджет.

/Говорят едновременно./

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Локално са и се получава така, че който поръчва, той си плаща. Ако се направи нещо централно, то тогава това нещо би довело първо до забавяне изключително много на плащанията. Защото докато се стигне от едната структура до другата, това е време. Второ, би довело до много грешки, защото вещите лица, които работят много, следят по някакъв начин от всяка структура какво им се плаща. Обаче когато трябва да следят от всички структури в тази националната, тогава става изключително голям хаос. Много се усложнява цялата ситуация.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да, така е; Много се усложнява.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Добре, а тази част, в която той постави въпроса, че как така ще му дадеш оценка колко добре експерта си е свършил работата – това е абсурд някакъв!

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: За мен също е абсурд прокурорът да оценява колко добре съм си свършила работата, но възприемам нещата по следния

начин. Ако аз съм написала така експертизата, че следователят да разбере, какво точно се е случило по задачите, то тогава той е доволен, може да я ползва в разследването и би следвало да ми заплати часовете труд. Обаче, ако аз така съм я написала, че той нищо не разбира от това, което съм написала, разбира се няма как да я ползва тази експертиза и може би би се ядосал и би „отрязъл“ една част от възнаграждението.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Само да уточня, понеже съдиите определяме възнаграждения. Всъщност преценката е на база на декларациите. Знаете, че всички вещи лица правят декларация, а доколко обосновано е това, което е написано в тях, естествено, аз не мога да преценя колко часа са били нужни на вещото лице, но има части, надбавки за сложност, където може да се коригира.

ХРИСТО КОЛЕВ: Да, там може.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Второ, ако експертизата е абсолютно необоснована и грешна, и органа установи това нещо...

/Говорят едновременно./

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Ако е грешна, няма да бъде приета.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: По принцип вещите лица не дължат резултат така, че това, че не ни харесва резултат от експертизата, не е основание да се „отреже“ една експертиза.

Да, кажи Светла?

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Искам само по повод едната част, която Христо каза. Аз, като внимателно изгледах и работехме още по първия, основен вариант, който предложиха колегите, там където е частта за принципите и начина на работа, ако той се разгледа внимателно и доста подробно са описани, всъщност прилагайки тези принципи, се избягват именно проблемите с това, за което г-жа Събева сега говореше – с недодяланите материали. Защото ако тия принципи се приложат, тогава вече пълнотата и начина, по който се работи и се

представя експертизата – обоснованост и т. н., може би някъде – но това са само думички, както се казва терминологии, не да се разкажат, както имаше едно предложение, а се докладват тези моменти, които ги няма в папките на делото, а ти си се постарал да събереш други данни, те би следвало да се докладват. Но това са подробности, защото го има в принципите и това е много хубаво развито в проекта, то покрива едната част.

И за да не се изказвам сто пъти и да искам само да взимам думата, искам да кажа по отношение на финансовата част. Това е голям проблем, за който искам да обърна внимание и също там с две думи може да се добавят, ако сте съгласни, в проекта – не ни остана време в срещите в работната група. В справката – в последната работна група където бяхме в Министерството, ако си спомняте, където аха-аха когато се сменяше Наредба № 2 с Наредба № 1, там повдигнах въпроса, имаше съгласие, прие се проектът и ги смениха, но падна Правителството, та не можа да влезне, но там от цялата работна група и министър Петрова */Мария Павлова/* се възприе моето предложение.

Справката да е ясно в две графи – дата, работа и т. н., това е доходността на лицето Х и признатите разходи. Защото и в момента не е видно и се облагат разходи. Това е работата, елементарно, както се казва. Две графи – доходността и признатите разходи.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Въпрос на практика е, Светла. Това е проблем на счетоводството.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ами не е така! Това е въпроса, по който се приемат! И данъчните, когато ти им дадеш документ, те проверяват за облагането, не гледат какво са разните неща. Просто трябва да е ясно – разходи Х, заплащане У.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз работех преди и имам наблюдение на работата в Специализирания съд, там разходите винаги се даваха отделно и не се облагаха.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз само казвам, че масово документите седят и когато правим закон, трябва да се унифицира. А не да се знае, че ...

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Но то това е ясно! То, след като е разход, няма как да се впише ...

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: На много места го има този проблем!

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Това е проблем на счетоводството, не е на...

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да де, но иди го обяснявай. Като ти дадат една обща сума.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Както се каза, това не е за закон. Тези неща са за подзаконови.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Но то го има – има Закон за счетоводството! Там са уредени.

/Говорят едновременно./

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Затова казвам, в проекта, който ще гласуваме, някъде във финансовата част да се каже, че заплащането – така, леко да се намекне, е ясно изразено в потвърдени разходи и заплащане за дейността. Просто едно тиренце.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Това е предмет за Закона за счетоводството. Там ясно е казано кое се облага с ДДС, просто те трябва да са на два реда.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Говорят ти, че първичния документ, по който след това счетоводството. Първичният документ е именно това, което излиза. След това идва счетоводството. И след това се прилага Законът за счетоводството. Първо е първичния документ.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, но в това, което се изплаща, те ги разделяха – би трябвало да ги разделят.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не навсякъде. И затова казвам, че ако се добави.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: На отделен ред разходи, на отделен ред – би трябвало така да е. Това защо не го правят?!

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Би трябвало да се определи в Закона за счетоводството, защото самоосигуряващото се лице е по друг параграф, не е както... Ние имаме 25% признати разходи и не можем по никакъв друг начин да осчетоводяваме други разходи.

/Говорят едновременно./

ПОЛИНА КАВРЪКОВА: Така, както го каза Светла, има предвид да не ни се начислява ДДС. И в момента, както казахте, те са в отделна колона, но едната колона е възнаграждението за труда ни, другата колона е възстановяване на разходи, свързани с транспортни разходи и други подобни.

Това, което вие казвате, действително на някои места се случва, че се плаща – когато имаш 180 единици, от които 100 единици е труда и 80 единици е възстановяване на разходи, счетоводството на съответния възложител, както е примерно следствието или съответния съд, може да изплати 100 единици възнаграждение – цели 100 евро, и 80 единици възстановяване на разходи, и тогава нито едно нещо лице няма проблем, защото пред данъчната администрация може да докаже, че тези 80 единици не са му възнаграждение, по което те да му облагат. Така, че платецът на дохода в случая е проблема, не е законът.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да. Точно така.

ПОЛИНА КАВРЪКОВА: Фактически и в момента го има. И по-скоро ние, може би след приемането на закона, трябва някак да проведем кореспонденция с всеки платец на дохода, който не го прави, и да обръщаме внимание, че в противен случай все едно ние за разходи, които вече сме направили, трябва да платим и данъци.

Права е г-жа Дерменджиева, фактически на някои места се случва. Това, което Вие казвате, също е така – на други места не се случва, но то няма общо, според мен, с нашия законопроект.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз затова, за да не ходим нагоре-надолу по всички инстанции и институции, ако някъде в закона тихо и кротко, просто само с две думички отбележим, намерим място, че заплащането е във вид на това признати разходи и заплащане за труда, просто някъде да се *.../шум в залата/...* За да можем да се обосноваваме, че и в закона има категорично посочено, че сумите са.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Че сумите се заплащат; На вещите лица да им се плати точно това, отделно от транспорт; Но сега това, тъй като е практика, независимо дали има закон за вещите лица; Но някои съдии.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: ВСС би следвало, като висш орган на съдебната власт, да пусне едни указания в момента до всички съдилища и прокуратури, и в Министерството съответно, че – указания на ВСС. Защото ние не можем да чакаме, този закон дали въобще ще се случи. Дори на днешното заседание ви предлагам, още днес ние да гласуваме акт към ВСС да пусне указания към всички структури, изрично всички счетоводители по места да плащат поотделно разходи за труда и други разходи, които реализират вещите лица. И това става с указания на ВСС, и в момента може да се случва.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да – с различно основание на разходите. Не, не, това са абсолютно отделни разходи в самите процесуални закони.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Чудесно, но това не пречи. Пепи, нали направиха от НАП вече от няколко години, данъчната годишна декларация за облагане на доходите на всичките лица, там каквото са ти плащали по ЕГН-то, то вече се качва автоматично. Ти отваряш как да си направиш декларацията, и там висят всичките суми. Ти не можеш да се биеш с НАП. Е, това е проблемът – едните го правят, другите не го правят.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Може! Може винаги да оспорваш това, което съответният съд или който е, ти е начислило.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: В Специализирания съд винаги в платежните се пишеше отделно. Сега не знам как е; Е там нямаше проблем с плащанията.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре, разбрах. В такъв случай предлагам следното: да приемем два акта по т. 1. Първо, да приемем акт, с който изразяваме подкрепа към законопроекта, който е изготвен от СВЛ, в окончателния му вариант, заедно с допълнението, направено в.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: В чл. 15, ал. 3, последно изречение: „Когато съответната регулирана професия има степени за сертифициране, се изисква вещото лице да има степента с най-високи изисквания.“

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Че подкрепяме този законопроект с това допълнение и го изпращаме.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Но чакайте! Актуалният проект – този, който...

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, актуалния, заедно с това допълнение.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И това, което сега говорихме.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Не, това ще е т. 2. Сега говорим за т. 1.

ЕМИЛИЯ УШИКОВА: Прощавайте, може ли да се включа с един коментар? Извинявайте, че е на края, но ми направи впечатление нещо. Тъй като коментирате приемането на проекта в този вид, ако мога да предложа нещо.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, кажете.

ЕМИЛИЯ УШАКОВА: Емилия Ушакова от КАБ.

Става въпрос за чл. 12, ал. 4, което коментира назначаване на вещо лица, което не е вписано в регистъра и съответно тази информационна система, с молба това назначаване на външен специалист да бъде само при изразено

съгласие от негова страна. Тъй като, както арх. Владимиров коментира, в КАБ постъпват искания от различни съдилища в страната, ние винаги отправяме искането до нашата Колегия, много рядко имаме членове, които желаят да поемат задачата. И това е свързано и с възнагражденията, които, честно казано, не са съответни на труда, който се влага и по ред други причини, които коментирахте – причините не ги коментирахте, но възнаграждението е една от причините да не поемат задачите.

Но много често се случва, когато няма архитект, който има желание да поеме *.../лоша връзка/...*, има няколко случая, в които ни се изискват списъци с лични данни на колегите. Но ние вече сме отправили такова искане до колегите и въпреки това, съдилищата искат списък с контактите отново да ги търсят лично, може би. Кое не ни се струва редно, тъй като ако е имало съгласие, то съответният член би го изразил.

А идеята за назначаване на външен специалист да бъде само по негово съгласие. Не може специалист да бъде принуждаван да дава експертиза, тъй като това е свързано с административно-наказателните разпоредби и инстанциите в Глава XI, т. е., представете си съдът назначава архитект – какъвто и да е специалист, без негово съгласие и в последствие, ако той не извърши задачата, той все пак ще поеме някакви санкции. Това е идеята – изрично да бъде записано, защото имаме казуси и не е докрай ясна практиката в такива случаи. Благодаря.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, наясно съм с проблема. Най-вероятно причината е в това, че процесуалните закони оставят впечатление, че такъв експерт не може да откаже да изготви експертиза и най-вероятно някои органи настояват да изготви експертизата. Кое, според мен, противоречи на принципа на доброволност, все пак това е труд, не може да задължиш някой без съгласие.

ЕМИЛИЯ УШИКОВА: Точно така.

ПРЕДС. ПЕПНКА ВЕЛИНОВА: Така, че възможно е да има и такава практика, не мога да кажа.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Аз мога да ви потвърдя. Юрисконсултът ни – г-жа Ушакова, го каза неслучайно. Имахме такава разправа със съдебните власти, така да го кажа. Защото имаше случай, в който съдия от административен съд в страната е поискал от нас нещо лице – от регионалната ни колегия, която е част от структурата ни. Те не са дали нещо лице, въпреки че са направили всичко възможно – уведомили са членовете ни. При което последва заплаха за наказание и искане от нас да дадем личните данни, контакти с всичките наши членове там. Съответно, ние направихме запитване до Министерството за личните данни какво можем да даваме, направихме запитване и в Комисията за защита на лични данни (КЗЛД), те съответно ни отговориха йезуитски и ни препратиха към ВСС. На ВСС обяснихме целия казус, направихме писмо и след 6 месеца получихме близо 30 страници отговор, от който, сигурно някои от вас го знаят, бяхме много учудени. Но така или иначе наказаха нашия регионален представител за това, че не е дал – с глоба.

Наистина това е доброволно и на нас не ни се стори нормално съда да иска насила специалист. То не става така.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Не, и лични данни...

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Искаха лични данни и контакт, за да се свържат с човека.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Аз имам въпрос – има ли пречка, ако от едната колегия не отговорят, от друга колегия да се даде?

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Не, няма пречка. Просто не приемаме насилственото искане за експерт.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Да, затова информативно исках да питам – ако от едната няма, от друга може ли да се вземе.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Не, няма. Но оттогава влизаме в казуси – има транспортни разходи, делата стават съвсем други.

ПОЛИНА КАВРЪКОВА: Това са ангажменти на всеки съд да прави предварително .../шум в залата/... на всеки външен експерт.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Ние винаги правим такива, защото ние как да знаем кой да назначим. То няма как да не искаме от съответната професионална организация.

/Говорят едновременно./

ВАНЯ ПЕТРОВА: Аз разбрах друго – физическото лице, което ще бъде назначено, да бъде дало съгласие. Аз така разбрах.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Точно така.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Тя иска да бъде написано, че физическото лице, което е поканено, трябва да е дало съгласие. Това е.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Значи, вие искате от съответната организация, а те вече проверяват, който е съгласен. И е имало такива случаи когато никой не е съгласен, така ли?

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз само искам да обърна внимание, че все пак, когато вкарваме един проектозакон в Министерството и в Парламента, ние все пак трябва да помислим за определени – вещите лица са многообразни и има такива, които ги няма в момента, нямат представители. Аз изхождам от работните групи, в които съм участвала и в ГС-ВСС, и в МП, ще ви кажа, че последния път сигурно едно цяло заседание го отнеха лекарите по точно този повод – дадоха безкрайно много примери. Затова защото има определени специалности с определена степен така, както беше най-висша по друг начин казано, където са кът и да кажем са 15 човека в държавата. Всички отказват, единия лекар го бяха – той беше там, защото е в съюза им, грозно наказание. Мисълта ми е, че човека казва – Аз не че не съм отишъл, аз имам планирани операции за 3 месеца напред по спешност – за импланти в окото от трупен

донор. Та, мисълта ми е, след като влизам в подробности, Аз, казва, не мога – самолетът идва с еди-какво-си, хората чакат. Не мога!

Защото доброволното – това, което казва юристката, със съгласието на изпълнителя.

/Говорят едновременно./

МАРИЯ КАРАГЪОЗОВА: Те са отказали да дадат личните данни на своите членове, нали така?

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не. Отказали са да отидат.

/Говорят едновременно./

ЕМИЛИЯ УШАКОВА: Госпожо Председател, ако мога да поясня. По отношение на личните данни, искаха списък с телефонни номера въпреки, че ние бяхме отговорили, че няма желаещ да поеме тази задача. Въпреки това съдът поиска и всъщност, тъй като ние сме администратор на лични данни, ние събираме личните данни само за конкретни цели, посочени на законово основание.

/Говорят едновременно./

ЕМИЛИЯ УШАКОВА: Направихме запитване към КЗЛД и ИВСС, който всъщност следва да даде становище. И ни отговориха, всъщност ИВСС изобщо не разгледа коментара ни, че не е имало съгласие от член на Колегията. Коментираха единствено, че трябва да оказваме съдействие. Да, така е, но по отношение на личните данни не беше ясно дали ние сме длъжни да предадем тези данни, защото целта не ни беше посочена в акта на съда – за какво се събират тези телефонни номера при положение, че вече сме отговорили, че няма човек, който да е съгласен. Това мога да коментирам.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не е целта личните данни. Примерът, който дадох е доброволното съгласие.

МАРИЯ КАРАГЪОЗОВА: Ами няма насилствено съгласие.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Чакайте сега. Тук въпросът е принципен. Опира до това – тук всяка една гилдия би трябвало, в хода на това, което чувам,

да си въведе вътрешна процедура и да има предварителен списък с хора, които са съгласни. Обаче ако няма такъв, какво правим – нали това е принципния въпрос!?

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Сега ще ви обясня как се прави това нещо.

Когато съдът не може да намери вещо лице по списъците, той изпраща на съответната професионална организация, тя пита своите членове, защото то трябва да е лице със съответната компетентност, не може да е всеки, и съответно който изрази съгласие ни го изпращат. Ако никой не изрази съгласие, казват, че няма желаещ, който да поеме експертизата. И в случая някакъв колега е настоял, че трябва да му дадат вещо лице и е поискал лични данни, за да наложи глоба – доколкото разбирам накрая е наложена глоба.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Не, не. Те наложиха глоба, но те искаха всъщност – проблемът беше, че след като сме казали, че нямаме такова лице – желаещо, те искаха да се свързват поединично, което не ни се стори нормално и ни се видя в повече.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Ние в закона обсъждаме съвсем друго. Те искат да се включи, че в този случай се изисква изрично съгласие на съответния специалист.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Като им звънят от съда разни съдии и ги питат – Искаш ли...; Да, и при други специалности се случва значи; Ето, за това говорим.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз смятам, че няма проблем да се добави като второ или трето изречение, че в тези случаи е необходимо съгласието на съответния специалист. То по принцип е необходимо, но пък някой орган може да не знае, че е необходимо.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Като няма желаещи, трябва да се види причината. По принцип заплащането е основателна причина.

/Говорят едновременно./

ВАНЯ ПЕТРОВА: По принцип вещото лице носи отговорност по чл. 313 от НК и съдията е длъжен да се съобрази със справка-декларация.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Аз не съм имал случай, като вещо лице, да подам справка-декларация и някой да ми я оспорва. Даже и това ви казах – пиша си отводите, час от кога какво съм правил.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре, да преминем по същество. Отново проект за акт се опитваме да формулираме. „ГС-ВСС подкрепя окончателния проект на Закон за вещите лица, изработен от Съюза на вещите лица. Също така ...

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: В чл. 12, ал. 4.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Може да се напише с приетите изменения и допълнения.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Значи, в чл. 12, ал. 4 да се включи последно изречение: „В тези случаи се иска, е необходимо съгласието на съответния специалист.“

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Нека съгласието да е писмено; Съгласието писмено или устно; Те като са говорили с него, няма да лъжат, че има писмено. Чак писмено не е нужно; Да си го организират те; Няма смисъл чак писмено.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Подкрепяме законопроекта с допълнение в чл. 12, ал. 4 – добавя се последно изречение: „В този случай е необходимо предварително съгласие на съответния специалист.“

Също така с допълнение на чл. 15, ал. 3, където се добавя последно изречение: „Когато съответната регулирана професия има степени за сертифициране, се изисква вещото лице да има степента с най-високи изисквания.“

Подкрепя и предложението на Светла Дерменджиева – да се впише, че Етичния кодекс е приложение към закона, така ли?

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Че в самия закон трябва да се намери място в принципите там да се напише, че професионалната етика е разгледана и вещите лица се водят от нея, или съобразяват, или прилагат Кодекса за професионална етика, който е приложение към Закона. Но трябва да има едно изречение в Главата, която е за принципите.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: В коя Глава на законопроекта? Къде да се добави?

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Нямам го в момента. Само за момент, сега ще намеря мястото.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Трябва да го формулираме ясно, за да е ясно какво подкрепяме.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Така е. В чл. 15 тук трябва да се развие ал. 6 – че професионалната етика е уредена в Етичен кодекс, приложение към Закона.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Това няма как да е тук – в „Правоспособност“.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, не, не. То не е правоспособност.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Но чл. 15 е за правоспособност.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Виж сега как стоят нещата – упражняват професия, заявяват, възлагането на експертизи. Няма другаде място.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Чл. 15 в Глава IV – правоспособността на специалистите. Не знам какво гледаш.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Виж как върви логиката – „Упражняват професия..., прилага...“, така-така-така. „Когато кандидата заявява писмено..., прилагат..., възлагат експертизите..., преценява пригодността...“ – няма къде другаде, за да не се развива друга глава, най-накрая в ал. 6.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Или го сложете в преходни и заключителни разпоредби, че професионалната етика се урежда.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Е, ама не може.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: В „Права и задължения“ по-скоро.

ОТ ЗАЛАТА: Чл. 15 е в „Правоспособност и вписване“, тази глава.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: В допълнителни разпоредби.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не, не е добре в допълнителни. А, ето – в чл. 26: „вещото лице е длъжно...“, ал. 9 тогава: „...е длъжно...“ Да направим ал. 9 в задълженията – „да спазва Етичния кодекс“ и толкова.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре. И „подкрепя предложението на Светла Дерменджиева в чл. 26 се създава ал. 9 със съдържание: “Вещото лице е длъжно да спазва Етичния кодекс.”

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Не! „Професионалната етика е уредена в...”

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: „Вещото лице е длъжно да спазва правилата на професионалната етика, които са уреди в Етичен кодекс, който е...”

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: „приложение към Закона.”

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: „... приложение към Закона.”

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Имаме ли Етичен кодекс, който е приложение към Закона?

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ами, както е списъка на видовете експертизи.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не – има ли друг закон, който към него има приложение етичен кодекс?! Няма такъв!

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Има! Нашия – на независимите оценители, имаме кодекс по етика и е част от закона, и е отделен документ. Кодекс по професионална етика.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: А кой ще го приема този кодекс?

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Трябва да го има. Значи, няма професия, която да няма...

/Говорят едновременно./

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Вещото лице така или иначе носи наказателна отговорност по чл. 291 за даване на невярно заключение. Така, че Етичният кодекс за мен един всеки човек би следвало да спазва етични норми, правила и т. н.

/Говорят едновременно./

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Допълнителното писане на един такъв документ може би ще утежни нещата. Но казвам, че вещото лице носи наказателна отговорност по принцип.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Кое е най-тежкото.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Кое е най-тежкия вариант.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Само, че не е описано. Много хубаво, че има по-подробно в принципите, но общо взето законодателя за такъв тип закони, защото те са специални закони. Освен това европейските виждания и мъки водят натам.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Само че ние предлагаме сега някакъв готов продукт, а нямаме етичен кодекс, а го вкарваме в закона – кой ще го мисли този етичен кодекс?!

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ами тогава може да пишем, че е приложение – нали, спазване на професионалната етика. Има общи примери на различни места – професионалната етика.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Вижте, те, ако видят един проект с толкова сложни завъртулки, те директно ще кажат няма да се занимаваме с това, защото е много сложно. И затова никой до сега не се зае да направи едни такъв закон за вещите лица.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Е, да де, ама всъщност е недодялано.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Не, законът е мъничък и много стегнат, аз го харесвам.

МАРИЯ КАРАГЬОЗОВА: Той е този му вид, защото е много изчистен в момента. И ние като почнем да правим тези неща...

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Само да ви кажа, че тези, които имат етични кодекси в 99% не се спазват и не се отчитат, и на никой не му „дреме“, че има. Т. е., дори и да имаш такъв кодекс, трябва да имаш структура за дисциплинарни наказания, за не-знам-какво-си и т. н. – това изключително утежнява и усложнява.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре, дайте сега да го подкрепим така както е, пък за етичния кодекс по-нататък – да видим дали изобщо някой ще го вкара в зала.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Аз тук също искам да допълня. Ако имам въпрос, ще искаме ли от МП наш представител в работна група да има?

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да, да; Ама как – ние винаги искаме!

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Значи, в такъв случай би могло там тези наши представители да повдигнат и допълнят въпроса за етичния кодекс, да се дискутира и евентуално там. Би могла още едно нещо да ви кажа, понеже аз съм човека, който *отрезвява* групата, нали не си представяте в момента, в който държавата няма пари за нищо и се чудят откъде да „отрежат“, в тоя момент възнагражденията няма да ги увеличат. Значи, не му е в момента сега мястото да се повдигне, но ако наесен сформира работна група и му дойде реда, тогава ще се обсъжда бюджета за следващата година и тогава е моментът да се постави въпроса за размера на възнагражденията. Тъй че тези две неща предлагам да ги вменим на нашите представители в бъдещата работна група.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Само че ние ще го изпратим и в Парламента и може директно Комисията в Парламента да го гледа.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И на двете места, никакъв проблем няма наесен.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Може, трябва някой да го внесе.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Ще го внесем!

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Ние не можем, трябва някой да го внесе.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Трябва някой да го внесе, ако някои народни представители си го харесат, могат да го внесат.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да де, ама ние сега ще го изпратим и до Народното събрание.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре. Аз ви предлагам да се съсредоточим върху това малкото, което сме направили, пък за етичния кодекс – ако ни поканят, вече ще говорим за етичен кодекс.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Аз затова казах – да махнем „приложението“, да остане само „професионална етика“, за да може да го има като идея! Каквото и да значи това.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Сложете я тая професионална етика!

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре, добре, то различните професионални организации си имат етични кодекси.

Значи, добавяме в чл. 26, нова ал. 9: „Вещото лице е длъжно да спазва правилата на професионалната етика.“ Толкова.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И намерете там място да се сложат двете думички – разходите да се отделят, и сме готови!

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Разходите – не, това е втория акт.

Добре, първият акт го разбрахме.

/Говорят едновременно: Не, не! В закона да има зацепка, защото това, което; Нали се разбрахме втория акт да направим!; Сега формулирахме първата точка, първия акт. После ще направим втората точка – втория акт. Ти не слушаш; Не, не! В закона с две думи, а отделно! Ето, затова никой не

иска работна група за вещи лица, защо се получава така; Добре! Дайте сега да почваме точка първа! Гласуваме акт със следното съдържание – подкрепяме законопроекта, който е изготвен от СВЛ с допълнението, което предложихме; Чакайте, ама работната група е дала предложение; Моля ти се!; Моля ти се!!! тишина в залата./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Чл. 12, ал. 4, в чл. 15, ал. 3 – които одева ги казах подробно и ги чухте. И чл. 26, в който добавяме ал. 9 – вещите лица са длъжни да спазват правилата на професионалната етика. И го изпращаме в Правната комисия на ВСС, МП и в Правната комисия на НС, като изразяваме становище, че в случай, че се започне работа по този законопроект, желаем представители на ГС-ВСС да бъдат поканени за участие в групата. Това е по т. 1.

Така, освен законопроекта добавяме, че на същите адресати се изпращат също и протокола от работната група и становището на ОСА.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Не, има ги в законопроекта; Само акта и проекта на ЗВЛ.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре. Само това – подкрепяме законопроекта с допълненията, които днес подробно казахме, изпращаме на ВСС – правна комисия, МП и НС – правна комисия, със становище, че МП започне работа по законопроекта и се сформира работна група, желаем да участват и наши представители.

Започваме гласуване по акт № 1, по т. 1 със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС, след дискусия с дадени предложения за допълнения, подкрепя окончателния проект на Закон за вещите лица, изработен от Съюза на вещите лица.

Гражданският съвет към ВСС, след обстойно обсъждане на предложените допълнения, включва:

В чл. 12, ал. 4, последно изречение: „В тези случаи е необходимо предварително съгласие на съответния специалист.“;

В чл. 15, ал. 3, последно изречение: „Когато съответната регулирана професия има степени за сертифициране, се изисква вещото лице да има степента с най-високи изисквания.“;

В чл. 26, нова ал. 9: „Вещото лице е длъжно да спазва правилата на професионалната етика.“

Гражданският съвет към ВСС изпраща Проекта за Закон на вещите лица на Комисията по правни въпроси към Народното събрание на Р България, Комисията по правни въпроси към Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието, като изразява становище, че в случай, че се започне работа в Министерството на правосъдието по този законопроект, желае представители на Гражданският съвет към ВСС да бъдат поканени за участие в работната група.“

Гласуване: за – 12; против – няма; въздържали се – няма.

Приема се.

Предлагам ви втори акт по т. 1 със следното съдържание: „В днешното заседание на ГС-ВСС се установи проблем в практиката на някои от органите на съдебната власт – съдии, прокурори и следователи, във връзка с изплащане на възнагражденията и разходите на вещите лица по експертизите, а именно сумата се изплаща с едно основание, след което се начислява ДДС върху разходите, които се“.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Облага се с данък общ доход, не е ДДС.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Данък общ доход, да. „Вследствие на което се облагат с данъци разходите, които се възстановяват на вещите лица“

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Които не са доход.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: „Които всъщност не са доход. В резултат на това предлагаме ВСС“ – колегията или пленума по-точно.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: ВСС да даде изрични указания.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: „ВСС да даде изрични указания на органите на съдебната власт, възнагражденията да се изплащат отделно от

разходите, като се посочва точно правното основание, на което се изплаща съответната сума и съответно да се подават към НАП за облагане само доходите, които се дават като възнаграждение, а не и възстановените разходи.“

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Добре е, добре е; Въпросът е да стане ясен проблема; Да, нека да е ясно; Ние ще го изпратим, като е готов актът.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Гласуваме втори акт по т. 1 със следния текст:

„В хода на дискусията по т. 1 от днешното заседание на ГС-ВСС се установи проблем в практиката на някои от органите на съдебната власт – съдилища, прокуратури и следствия, във връзка с изплащане на възнагражденията и разходите на вещите лица по експертизите, а именно сумата се изплаща с едно основание, след което се облагат с данък общ доход разходите, които се възстановяват на вещите лица, а разходите не са доход.

В резултат на установяване на такива различия, предлагаме на Висшият съдебен съвет да даде указания на органите на съдебната власт възнагражденията да се изплащат отделно от разходите, като се посочва точно правното основание, на което се изплаща съответната сума и към НАП да се подават за облагане само доходите, които се дават като възнаграждение, а не и възстановените разходи.“

Гласуване: за – 12; против – няма; въздържали се – няма.

Приема се.

С това изчерпваме темата по т. 1 и преминаваме към т. 2, която е доклад по теми от журналистически разследвания, свързани с измамите чрез арбитражни решения и за дейности на кол-центрове, и тълкувателното решение от Съда на Европейския съюз в Люксембург. Това е нашата представителка Богдана Лазарова, която е журналист, правила е много журналистически разследвания.

Каня нашите гости, ако желаете, да останете за темата.

БОРИСЛАВ ВЛАДИМИРОВ: Аз ще потеглям. Благодаря за поканата! Надявам се да сме си полезни и за в бъдеще!

ЕМИЛИЯ УШАКОВА: Благодаря и аз. Лека работа и благодаря, че съобразихте коментарите ни. Всичко добро!

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Благодарим ви за участието. Довиждане! Всичко хубаво и на вас!

Сега давам думата на нашия докладчик – Богдана Лазарова.

/Арх. Борислав Владимир и Емилия Ушакова напускат заседанието./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Това, което искам да кажа предварително, особено за тези, които не са присъствали, защо правя това нещо. Не всички мои неща изнасям, но в тези два казуса има няколко юридически казуса, които до момента не са правени и тепърва ще се сблъскват сродни юридически гилдии, които за мен са диаметрално противоположни в досегашната юридическа практика. От тая гледна точка е хубаво да се разбере, затова съм приложила линкове към целите предавания, където ги има пълните папки – който иска, да гледа. Затова съм приложила Решението на Съда в Люксембург, преюдициалното. Т. е., по имейлите имате в по-пълна картинка, за който се интересува, сега не толкова подробно.

И другата ми молба е – аз чисто информативно го изнасям този доклад и докато слушате, помислете всеки от своята част на правото, ако решите по някакъв начин да продължаваме или да го сведем до някой, или нещо да правим, защото аз в момента изнасям чистата информация за това, което се случва. Ако решите по някакъв начин да продължим, да обсъдим след това кое как бихме могли да направим.

Бързам да ви кажа, че и двете разследвания, за които ще ви говоря, получиха по няколко награди. Наградата на Съюза на юристите, на които много благодаря и което беше по случай Деня на юриста и Конституцията и за двете,

защото основно има по много юридически материал е направено. Т. е., смея да отбележа, че така се е чуло и видяло – оценили са ме.

В първото става въпрос за имотни и финансови измами през арбитражни решения. Три казуса съм посочила – братя - собственици на терен в София, наемат благоевградска строителна фирма, която цели 18 години не успя да завърши строежа на 5 отделни къщи – 2 за братята и 3 за строителя. 18 години не ги завършва и накрая строителят осъжда собствениците на имота – братята, да му платят половин милион лева с арбитраж, на който те никога не са се съгласявали. Знаем, че трябва да имаш подписано съгласие за арбитраж към някой договор, за да могат да ти го приложат.

Вторият казус е още по-голям. Там става въпрос за община – Община Чирпан в случая, беше първата „лястовичка“ в този смисъл, която е осъдена с поредица от такива арбитражни решения да плати 12 мил. лв. на фирми, които не са си свършили работата, която им е възложена с проект на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФ). Заради това ДФ не е приел работата, наложило се е Общината да върне 10-те мил. лв., които са ѝ платени от ДФ, но след това тези изпълнители с една поредицата от арбитражни решения, на които също Общината не е давала съгласие, са осъдени и само за таксите – пък отделно след това за плащанията, тя тегли няколко кредита. За една малка община, като Чирпан, това е изключителна тежест.

Третият казус е вече фирма на чуждестранни граждани, регистрирана тук, в България. Открадната с арбитражно решение за фалшив договор, заграбен целия бизнес, с банковите сметки на фирмата, с всичко, което притежава тази фирма, с фалшив договор, че дължат милиони за нещо си, което не са свършили – измислено.

Това са трите случая, които са представени. Въпросът е защо е толкова лесно в България да си извадиш арбитражно решение за измислен договор, защо повече от 30 години през арбитража се вършат имотни и

финансови измами, защо държавата не затваря тая вратичка в закона – тези въпроси съм поставила.

Схемата е следната: на най-ниското стъпало са имотните измами, главно на граждани – предимно апартаменти, къщи и т. н. На второто стъпало са финансовите измами към общини и институции. На третото е заграбването на бизнес. И на четвъртото – най-горе вече, е прането на пари през такива фалшиви арбитражни решения.

Във всичките се забелязват прилики, т. е. една и съща схема се използва. Използва се фалшив или несъществуващ договор, който поражда огромен дълг. Спорът се дава на арбитър, арбитраж или – дори без да има арбитражна клауза в договора и то предимно на арбитър ад хок, който еднолично присъжда и издава решението. Фирмата, извършваща измамата, обикновено е без дейност, без имущество, току-що регистрирана, след това се замразява и се започна процедура по фалит и ликвидация. През това време се прави бърза препродажба през няколко ръце било с цесия, заповест за вноска или чиста продажба по правило на свързани лица или фирми на свързани лица – отново без имущество и т. н. Т. е., дори накрая Върховният съд да ги отмени всичките тези неща и дори да спечелиш делото, ти нямаш от кого да си възстановиш тези пари, нито имуществото, което *.../шум в залата/...* Това е схемата във всичките случаи.

В същото време, изобщо не се знае колко арбитражни съдилища има в България, колко са арбитражите ад хок, колко решения излизат от тях – особено от т. нар. гаражни арбитражи, почти липсва контрол върху тях, какви лица правораздават в тях, по какви правила правораздават – те не са вписани никъде и не може да ги намериш и да ги прочетеш. Не можеш да отвориш сайт да видиш кои са арбитражите и т. н. По справка на Арбитражния съд към Българската търговско-промишлена палата към 2021 г. – преди 5 години, България е имала около 44-45 арбитражни съдилища, регистрирани към различни институции, но не е известно колко от тях работят – няма информация. Те обикновено се

учредяват към някое сдружение с идеална цел, създават си някакъв правилник или с арбитри, много от тези арбитражни съдилища на практика съществуват само на книга или пък с определена цел – както посочих, да увредят някого или нещо. За арбитражите ад хок съвсем липсва абсолютно всякава регламентация.

Всъщност арбитражът съществува по Нюйоркската конвенция, която е подписана от България през 1961 г. и в световен мащаб се използва в търговски спорове, ние разбира се винаги прибавяме и разширяваме, не само търговски. През 2016 г. Мая Манолова, като омбудсман, изнесе данни, че само от един такъв фалшив гаражен арбитражен съд само за една година са излезли 102 хил. решения. 102 хил. решения дори държавен съд не може да постанови, камо ли арбитраж с 20 фалшиви арбитри вътре!

Арбитражният съд към Българската търговско-промишлена палата, който е на 130 години в най-силните си години е стигал до 7 хил. дела годишно, докато по времето на ковид-пандемията те са „паднали“ до около 10 дела годишно! Давам съпоставка, за да видите какви фалшиви неща се бълват.

Законът за международния търговски арбитраж, приет през 1993 г. в България, няма изискване за ценз и образование на арбитражите – само осем години професионален стаж, независимо в коя област, може да имаш ПУЦ, средно образование, основно образование. Няма изискване за ценза! Така – независимо в коя област, за да станеш арбитър и да пишеш решения за милиони, както посочвам.

Преди 2017 г. нямаше абсолютно никакъв контрол върху арбитражите. През 2017 г. се въведе контрол от Инспектората към Министерството на правосъдието, който може да извършва проверки, но ограничени, например дали арбитража си води деловодството правилно, ако въобще има такова, както посочваме. И, да речем, може да му наложи глоба от 2 500 лв. до 5 000 лв. – това беше до 2017 г. клаузата.

Сега арбитъра, а и държавния съдия, до който е отнесен иска да се издаде изпълнителен лист, няма право и не проверява законността на

пълномощните, подписите, съдържанието на тия договори и т. н., те нямат и законови задължения за това нещо. Това е една от вратичките в закона, през които се прокарват подобен род фалшиви арбитражни решения по фалшиви договори. Така се оказва възможно всеки да съчини своя молба, да я „облече“ в измислени доказателства, включително фалшиви подписи, да изпрати по имейла на един арбитър и да се сдобие с арбитражно решение и изпълнителен лист. Софийски градски съд няма право да ревизира съдържанието на арбитражното решение и неговите титули в осъдителната част. Така единствената възможност за защита остава да искаш от Върховния касационния съд (ВКС) да отмени арбитражното решение.

Тук обаче проблемът е с късите 3-месечни срокове за обжалване, през което време доста често страната дори не е разбрала, че е осъдена и срокът ѝ изтича, т. е. оповестяването, съобщаването. Отделно, внасянето на иск до ВКС срещу арбитражни решения е невъзможно като вариант за защита за доста от хората, защото трябва да внесат такса от 4% от стойността на имота или на дълга – там по тоя договор. А това са десетки хиляди евро за един обикновен гражданин и това са страшно много пари, а има и фирми, които трудно ще си го позволят. Заради това ВКС започна да прилага концепцията на Европейския съд по правата на човека, че завишената такса и въобще налагането на такса в правосъдието всъщност прегражда пътя до правосъдие и поради тази причина не трябва да бъде определяна такава. Т. е., в определени случаи ВКС започна да освобождава от такса когато става въпрос за такива драстични случаи или за безспорни случаи – по преценка на съда. Но това все пак не решава проблема, защото е изключение от правилото. Засега.

Виждате, до тук са 4-5 юридическите проблеми.

Обобщено необходимите мерки – това казано, това са доста сериозни юристи, който иска може да гледа, които говорят в предаването, общите или единни правила да бъдат заложени в Закона, а не във всеки отделен арбитър да си пише свой правила и да не ги публикува в Интернет. Правилата да бъдат

публикувани, завишаване на критериите за арбитър, строги изисквания за връчването на книжата на страните, за да се избегне възможността за осъждане без да страната да знае, затягане на режима за изпълнителните листове, задължително вписване на арбитражните съдилища и арбитражите ад хок в регистъра – това са част от мерките, които експертите си казват, работещи с тази материя.

След излъчването на предаването през 2025 г., Закона за международния търговски арбитраж беше преименуван в Закон за арбитража, защото – както ви казах, ние винаги дописваме, при нас не е само търговски. В него е въведен задължителен регистър на арбитражите и на арбитражите ад хок – задължително вписване в него и невалидност на действията, ако арбитърът не е вписан в регистъра. И няколко от другите промени, които са вкарани в Закона. От арбитража – всъщност тази промяна беше вкарана преди този Закон още няколко години назад, от арбитъра са изключени вещни права, спорове върху недвижими имоти, издръжка и потребителски дела. В смисъл, потребителските за ВиК, Енергето и т. н.

Всяко арбитражно производство се вписва в регистъра към Министерство на правосъдието и невписването е основание за отмяна на въпросното арбитражно решение от ВКС.

Всеки арбитражен съд води деловодство и архив. Решението му се обявява с прилагането на електронното досие по делото, а когато е постановено от арбитраж, образуван за решаване на определен спор или от постоянна арбитражна институция със седалище извън територията на България, в регистъра се вписва.

ВКС може да спре, спиране на изпълнението на арбитражното решение и без внасяне на обезпечителната мярка – това вече като възможност е вписано в закона. ВКС изпраща на министъра на правосъдието електронно копие от всяко свое решение, с което се обявява за нищожно или отменя арбитражно решение, т. е. Министерството събира някакъв доста по-пълен

регистър на това, което се случва – досега нямаше. И Министерството поддържа регистъра, съответно осъществява контрол.

Това е първата тема, едното разследване, в две части е, имате приложени линкове – някой, ако го интересува, вътре е доста по-пълно. Ще видите кои експерти говорят – Дерменджиев, като дългогодишен съдия от Арбитражния съд на Българската търговско-промишлена палата, беше доскоро и във Висшия адвокатски съвет от тая страна. Т. е., има хора, които – даже министър Георгиев говори, доста хора на високи нива с обобщени техните становище. Въпреки това, виждате, че не всички мерки, които самите те са посочили и които ви казах, са успели да ги вкарат в новия закон. Има доста още какво да се желае – някъде по средата са успели.

И второто разследване, което също беше отбелязано от СЮБ – сериозно са гледали. В кръга на шегата, ще си позволя едно изречение от това, което им казах при връчване на наградата – за да правиш материал и разследване, свързано със съдебната система, трябва да знаеш поне колкото половин юрист, което е много трудно и затова и никой не прави. Да си обясните защо няма материали по тази тема.

Другото разследване, също миналата година излъчено м. септември, и то е по съвсем друга тема – за кол-центровете за финансови инвестиции в България. Част от кол-центровете – казвам част, не говоря за всички, има си кол-центрове, които са читави и се занимават с какво ли не. Част от кол-центровете за финансово инвестиране в България са финансови пирамиди на принципа понци-схема класическа. Крадат парите на клиентите и ги източват през офшорни сметки. Т. е., теб те лъжат, че тук ще ти инвестират парите – в началото за 200 евро, например, и ти казваш – С тая сума и с нея, и без нея да я загубя, инвестират ти я. Отварят ти някаква сметка фалшива, която ти си виждаш в акаунта, че след една седмица са се удвоили, вкарваш 1000 евро. И така, като стигнеш до 10-50 хил. евро спира връзката, акаунтът ти е затрит, парите са – а те са били откраднати още в самото начало, всичкия тоя софтуер е

фалшив. На този принцип е и се източват през офшорни сметки. Щетите са за милиарди.

След 12 акции на немската прокуратура в кол-центровете на групировката – значи израелски гражданин, бивш на Мосад, доколкото там има бивши, стоят отгоре на тази схема. След 12 акции на немската прокуратурата в кол-центрове на групировката на израелския гражданин Гал Барак, наричан още „Вълкът от София“, 15 българи още 2021 г. бяха екстрадирани, разследвани и съдени в Германия и това е само началото! Оттогава насам лавинообразно се случва този процес. Значи, най-отгоре на групировката стоят – тя е мултинационална, световна, стоят израелските граждани Гери Шалом и Ланд Сориер, и руския *.../шум в залата/...* Владислав Смирнов – тримата кръстници, а Гал Барак е шефа на европейския клон на пирамидата, неговите кол-центрове са били над 50 броя общо.

В София са работили тук, наши момчета току-що излезли от езикови гимназии и добре говорещи езици – казвам добре говорещи, защото немци, австрийци не са ги познали, че не са немци. В началото на войната в Украйна голяма част от такъв тип центрове са преместени от Киев в София, където в София се концентрира центърът на тази индустрия. На доста от кухите фирми по тази схема, регистрирани в Българи, собственици се водят украински граждани. Кол-центрове на групировките в България, Украйна, Грузия, Армения, Сърбия, Албания, Косово, Кипър, Израел и т. н. От 2020 г. до 2023 г. общо от Германия и Австрия са подадени 290 европейски заповеди за арест (ЕЗА) на такива наши момчета, български граждани, предимно на най-ниското ниво – изпълнителското, защото е най-лесно да ги хванат. А най-лесно да ги хванат – технически обяснявам, защото те с гласа си говорят с гражданите и може да съпоставиш някак, измамените започнали да се усещат и с телефона си записвали и тогава го дава в съда, и да, може да съпостави гласово.

Друг момент обаче. Въпреки – всички знаем нормите на НПК, че когато едно престъпление е извършено изцяло или частично в България, нашата

прокуратура е длъжна да го разследва. Въпреки това, до момента не е известно българската прокуратура да води нито едно разследване на такъв кол-център или на цяла престъпна схема – изрично съм подавала няколко пъти питания в прокуратурата. Българите от кол-центровете, както ви казах, са най-ниското ниво в тия финансови пирамиди. Те са екстрадирани и съдени в Германия на лишаване от свобода всеки между 4 години и 4 години и 6 месеца. Първите от тях започнаха вече да излизат от затвора и да се прибират в България, предвид това че – знаете, след като преполовят присъдата, имат право да подадат за предсрочно условно освобождаване и почват да излизат и да се прибират.

Това обаче не решава въпроса по никакъв начин – тук е вторият огромен проблем в схемата, защото всеки от тях излиза с огромни обезщетения на немски или австрийски граждани, присъдени от съда – от 1 мил. евро до 1,5 мил. евро например! Т. е., немският съд е присъдил на всеки от нашите момчета, които – пак казвам, са ниското ниво, пълната сума на измамените немски граждани. Примерно Ханс е измамен с 300 хил. евро, всеки от тях подава до съда, както му е реда и съдът присъжда веднъж тия 300 хил. евро на едното момче, същите 300 хил. евро на второто момче, същите 300 хил. – на третото и т. н.! И това е масово по техните дела. И сумите са присъдени при положение, че са приложени от адвокатите им всичките документи, където показват, че българските момчета и момичета са били на трудови договори, регистрирани в НОИ и се вижда, че са взимали само заплатите, а не бонуси и тия огромни суми те не са ги присвоили, не са ги взели – те са отишли нагоре по схемата! Излизайки на свобода, всъщност това е огромен, огромен проблем – като ви казвам не само български, той е и европейски, пък и световен! Те се оказват – всъщност връщайки се тук...

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Длъжници.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Не, не. Друго имам предвид. Длъжниците по-малко.

С оглед на това, което дължат, те са изправени тук само пред две опции, излизайки от затвора – или цял живот ще бъдеш само на минималната работна заплата, защото дължиш милион, милион и половина и горницата винаги ще ти е запорирана да ги плащаш, и цял живот те са и несъбираеми, като размер, по нашите стандарти. Или другата опция – да теглят една „майна“ условно казано, и да кажат – Аз така и така съм се научил да правя измами, и да се върнат към измамите. Те друга опция нямат! Те не могат да разчитат на нормален живот в тоя смисъл да взимаш една заплата и т. н. Това е огромен проблем!

Попитахме Комисията за финансов надзор има ли възможност от Фонда за компенсиране на инвеститорите да се обезщетят пострадалите от такива кол-центрове, например немски и австрийски граждани в случая. Към Правилника на Фонда допускат това в случай на обявяване на дружеството в несъстоятелност и при отнемане на лиценза. Обаче лицензът на дружеството на Гал Барак, който 2021 г. е арестуван, лицензът на неговото дружество в София не е отнет, те не са установили наличие на основание за отнемане на лиценза на дружеството „Файннекс“ ООД, като се мотивира Комисията така – няма извършване на дейност без лиценз, който е с цел да се склонят граждани да извършат парични плащания към измамна схема, се създава заблуждение за извършване на дейност по несъстоятелност. С две думи, има извършено престъпление измама, но това не е основание да отнемем лиценза – казано на прост български език, отговаря Комисията и не е отнет лиценза. И всъщност вместо да отнемат лиценза, това дружество е прехвърлено на други лица и с ново име в момента продължава да оперира, като инвестиционен посредник с нов лиценз от КФН – това излиза в момента техния отговор, на КНФ.

Щом лицензът не е отнет, обезщетение от Фонда за компенсиране на инвеститори не се полага. Край! И тази възможност я няма. Да не говорим, че самият Гал Барак, който не се знае колко милиона сумарно дължи, не е изплатил и един лев на пострадалите, въпреки съдебното решение. Всичките

тия израелски граждани са се прибрали обратно в Израел и оттам трудна работа да ги извадиш. Знаете, че Израел по принцип, като държава, има дългогодишна практика да не дава гражданите си. Много рядко дават на чужди държави да бъдат разследвани и съдени.

Гал Барак е осъден на 4 години лишаване от свобода в Австрия само за 84 австрийски жертви. Преди да бъде освободен е предсрочно условно осъден след 2 години, прокуратурата в Баден-Баден – Германия, където е базиран центърът на тази *.../шум в залата/...*, немската прокуратура въобще, значи прокуратурата е поискала от Австрия той да бъде предаден с ЕЗА в Германия, там да бъде съден за измамите на хиляди немски граждани, които са много повече като брой сума от измамите. Съдът във Виена обаче отказва поради правото да не бъде съден два пъти за едно и също нещо. Тук е много интересния момент. Тогава немската прокуратура отправя в Съда на Европейския съюз в Люксембург преюдициално запитване по казуса, като искането засяга и съпругата на Гал Барак – Мария Барак, която е оправдана от австрийския съд, но пък немците я смятат за замесена, като главен финансов директор и ръководител. Съдът в Люксембург постави решение – най-кратко казано, че принципът да не бъдеш съден два пъти за едно и също нещо, в случая не може да се приложи, защото фактите са сходни, но не и идентични.

Приложила съм цялото решение на Съда в Люксембург, ако някой се интересува, може да са отвори и да го чете. На основание това решение, немската прокуратура ще повдигне обвинение – за причинени щети на немските граждани, на всички ръководители по тая схема, *.../шум в залата/...* Вече как ще се разправят с израелските власти – казахме, не знаем, но същата възможност най-вероятно и за съпругата, и за всички по трасето. Но в същата сила това важи и за нашите момчета и момичета, които са най-ниското ниво в схемата. Т. е., те втори път – примерно, ако са съдени в Германия, сега може да поиска и Австрия. Само Централната служба за борба с киберпрестъпленията на Бавария в Мюнхен разследва между 300 и 400 платформи през които се е

вършела измамата, с които са оперирали над 50 кол-центъра в София, във всеки от които са работили минимум по 100 души, т. е., над 5 хил. българи общо взето лавинообразно ще бъдат поискани с ЕЗА за тия разследвания нататък.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Тогава по-добре за бягат; Имай предвид, че сигурно са избягали; През 2021 г. се развива това нещо.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: От прокуратурата за разследване на киберпрестъпленията в Баден-Баден, Германия са докладвани щети за 500 мил. евро, това е половин милиард евро, за които се водят тези разследвания, но са известни още много случаи, за които няма подадени жалби. Т. е., счита се, че милиард на година са щетите на немски граждани от тоя род измами. Същото важи и за англезичния свят, за испаноезичния свят, за Италия и т. н. Това е една високодоходна индустрия, която продължава и момента да работи активно. Дела продължа да има още в Щутгарт, Комблен, Саарбрюкен, в Испания се разследва мрежа от 470 измамни инвестиционни платформи с кол-центрове, сред които и България с 200 хил. измамници, като добавим към тях и броя на застрашените българи, се увеличава в пъти! Това е схемата по второто разследване.

Някой ако иска – питайте, доколкото мога да ви отговоря. Това са интересните моменти, които трудно може да срещнете досега в нашето право и си струва, който работи с тия материи.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: А не може ли държавата, в лицето на правовата държава, да оставим КФН, но акцентът е в това, че те са на трудов договор с всички редовни документи, изпълняват трудовите си задължения по трудова характеристика. Те не са нито собственици на сметките, нито са инвестиционния тръст, който е там. Това са едни изпълнители и няма нищо друго. Държавата не може ли на ниво съд, в чужбина да докаже, че тук тия хора на трудов договор.

/Мила Георгиева се изключва от онлайн връзката и напуска заседанието.

Павлина Желязкова упълномощава Пенка Велинова да гласува от името на БАВЛЕК и напуска заседанието./

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Те не отговарят за самия предмет на дейност на фирмата. Те са изпълнители – натискаш тоя клавиш, обаждаш се по тоя телефон, образно казано. Какво правят тия деца с образование и т. н.!?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Светла, първо всички адвокати-защитници на тия българи са изискали и са представили пред немския съд всичките тези документи, като доказателствен материал и немския съд не ги е взел предвид.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Въпросът е как са обяснени.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Сега, не ми задавай въпроси. Имаш, четеш делото и задаваш въпроси. Не стига, че преди мен немски прокурор в живота си не беше давал интервю пред медия. Но друго искам да кажа. Примерно, ако българската прокуратура си беше изпълнила задълженията по НПК, половината от тия проблеми нямаше да стоят и да се чудим, да ги даваме там – колко държави още ще ги съдят и какво ще ги правят. Това е много, много, много голям проблем за неизпълнението на НПК в случая!

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Но то вече, като има образувани там дела срещу тия хора, то вече не може – има забрана за.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Така е по-лесно – да го „шитнеш“ на немците да си трошат главата да не се занимаваш ти. Общо взето така се практикува 100% в България, сега не мога да коментирам.

Но в момента в интервюто немския прокурор казва, че се .../шум в залата/... и в момента водят преговори с българската прокуратура да поеме поне част от тия. След 5 години в момента и това се случва. Имайте предвид, че това беше през септември, но ако е почнала прокуратурата всичките тия проблеми са ѝ дошли вече до главата.

ХРИСТО КОЛЕВ: По-лесно ще стане ако там са осъдени, а тук идват да си излежат.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Те си подават до съда там което от тях искат да го излежат в български затвор, с мисълта, че тук могат да намерят начин да излезнат с по-леко.

Но това с преюдициалното решение на Люксембург е много интересно, защото за първи път излиза, прокарва пътека за това, че този принцип не е общовалиден.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз не мога да разбера, по-скоро на австрийската държава да не го предаде, защото то е абсолютно ясно, че фактите не са същите. Те не ги изискват във връзка с тия, които са ги осъдили, те ги искат във връзка с други граждани и тук няма никакъв спор по въпроса. Така, че решението на СЕС си е абсолютно логично, по-скоро решението на австрийските власти е нелогично.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И за мен е необяснимо защо съдът ще присъди една и съща сума на всички 10 човека. На всеки поотделно е присъдена сумата.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Това е т. нар. солидарна отговорност. Защото ги съдят по отделни производства. Ако ги бяха съдили в едно производство, щяха да ги осъдят солидарно, но понеже ги съдят в отделни производства, някои ги съдят за цялата сума. Според мен това е някаква форма на солидарна отговорност, щом всеки го съдят за всичко.

Както и да е. Ние не можем да обсъждаме решенията на германския съд. Така или иначе, след като има влезли в сила решения, единствения начин на защита против тези решения, е евентуално да се възобнови производството през решение на Европейския съд за правата на човека. И те най-вероятно ще се опитат по този ред, защото друг няма. Ако има някакви нарушения в Германия, ако са допуснати, може евентуално тези решения, ако бъдат доказано, че е допуснато някакво нарушение, поне в България, предполагам, че и в Германия е така, ако има решение на ЕСПЧ, има възможност за възобновяване. След това се възобновява, но това говорим за влезли в сила решения. За тези, които не са

влезли в сила – от обема, който обясняваш, доколкото разбирам, в Германия има сумати производства и най-вероятно българската прокуратура изобщо не е наясно срещу кого се води, за какво точно се води.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Те само изпълняват ЕЗА.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: И как в България изобщо не е имало образувано производство!?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Специално се занимавам с немскоговорящите кол-центрове в Германия и Австрия, но пак ви казвам – 470 производства в Испания, имаш англоговорящи, имаш италианскоговорящи. В цяла Европа има. Един най-важен бос е хванат в Америка.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Всичко е много странно - това нещо, което се случва, но в крайна сметка какво можем по-скоро да направим ние?

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ето, аз ви изнесох проблемите. Ако решите, че имаме накъде да продължим, ще го измислим как да стане. Аз не съм юрист, който може да предложи.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: В крайна сметка имаме променена ситуация, променена държавна власт и би могло всичките тези, защото за втори път водим тази тема.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Те и родителите са активни, няколко пъти са пускали в Министерството на правосъдието (МП), опитали са се нещо да придвижат, но нищо не е.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Ами то след това медийно „раздухване“ пак има бездействие; Да, това питам – какво прави държавата?!; Това, което можем ние да направим – две заседания, в които сме обсъждали тази тема, протоколите да ги изпратим; И материалите; Не знам, дайте да помислим; Такива дела имаме подобни; И в ДАНС можем да изпратим; Е, не. Не; „Сдъвкано“ ще им го изпратим; Да го изпратим в МП; В Министерството, ДАНС, Комисията по финансов надзор да го пратим така, със „сдъвкани“ материали пък белким четат, независимо от медийния шум. Ние, така с чиста съвест да го изпратим.

Ние така правим тук, в ГС-ВСС, правим каквото можем; А до и. ф. главния прокурор?; Предлагам ви следното нещо – да не взимаме конкретно решение на кого какво изпращаме. Ще се свържа с част от майките, които са били и предлагам, че юрист им е писал до МП и им е казал какво да пишат. Да ми пратят какви искания са внесли, какво са внесли и по тия искания евентуално да преценим това да, това не – ние как да си формулираме нашия сигнал, примерно; Добре, сега може да вземем решение, че следващия път ще формулираме гласуването на акта; Аз по-скоро по първата точка – за арбитража, защото нали имахме дискусии за измами, даже приехме някакво предложение. Дали да не ги изпратим сега наново – във Варна ги гледахме. Дали да не ги изпратим – от двете заседания, на МП, защото; Защо да смесваме?; То беше отделно; То беше отделно, но за измамите; Да стигне до някой депутат това текстче специално за промените в НК – да има специален текст за кражба на имот. Ако искаш, това за арбитражите – може; Те са правили някакви изменения; Ние го коментирахме във Варна. Но това е друго, тук просто да го изпратим; Ние като започнем да ги „бомбардираме“ с такива обемни материали, те ще отидат в коша; Е, те не са обемни, те са кратки. Заедно с нашите решения. Най-малкото да се знае, че ГС-ВСС е проявил своята отговорна обществена позиция. Нищо повече. Дори и нищо да не стане, трябва да е ясно, че тук има отговорно отношение; Да, да. Това ако искате го изпратете; И предишното – те не са толкова дълги, заедно с нашите актове; То е интересно това, което миналата година обсъждахме, за изменение относно ограничаване правомощията на въпросните арбитражни съдилища – да се занимават само с търговските решения; Не е пипнато това за ценза – кой с каква квалификация може да бъде арбитър. Не е пипнато това съда да има право – то и сега не може да преценява по същество тия договори. Трябва да има еднотен документ, имаш ли ги – бам; А дали те са истински – Ето, това не е пипнато!; Ако си спомняте, гласувахме няколко акта, имаше конкретика, предлагаме да има нещо като имуществена застраховка; Имаме какво да

допълним, но дайте да го обобщим на следващо заседание. Когато сте заседавали във Варна; Не, не. Това е съвсем друго във Варна. За арбитражите пак ти го беше повдигнала и беше много съществено; Ти имаше една тема, която включваше малка част от това, което сега подробно докладва заедно с арбитражите. Там имаме, защото аз съм ги събирала, като председател, всичките неща, всичките решения аз бързо ще ги извадя, защото съм ги събирала в отделна папка, и протоколите; Не само решенията, а и целия протокол за арбитражите; И това, което днес докладва, това, което е за арбитражите – два твои доклада, две наши решения, заедно с протоколите; Да, на МП да изпратим. Това е достатъчно; Да. А това, което беше във Варна, ние сме го праснали и допълнително ще мислим къде и какво; Това за арбитража е реалистично; Да вземем сега, като решение, че на следващото заседание ще се обобщят материалите от проведените две заседания; Но защо трябва да се обобщават, направо да ги пратим; Тогава да ги извадим – за арбитражите, двете решения, двата акта от двете заседания да се изпратят на МП, на Комисия по финансов надзор и на Парламента; Не, не – тук до КФН няма за арбитража нищо; Имаш конкретен казус защо на тая фирма не ѝ е отнет лиценза. – Арбитражната? Или за коя фирма говориш? – Фирмата на Гал Барак, която е притежавала няколко кол-центъра, която продължава да оперира под друго име тук. И аз съм питала защо на тази фирма не е отнет лиценза. Защото ако беше отнет лиценза Закона за обезщетяване на инвеститорите можеше – поне част от дължимото, да бъде изплатено; Кой дава лицензите за тези фирми? – КФН; А те какво отговориха? – Че няма основание; Това, че е извършена – най-грубо казано, измама или това е престъпление, не е основание за отнемане на лиценза; Е, как не е основание; Ето, отговора съм го цитирала; като отвориш, съм показала и документа с техния отговор; Демек, с лиценз можеш да си правиш измами; Точно това е направил Гал Барак – прехвърли го е; Не е закрил фирмата, за да е основание за плащане от фонда, не е отнет лиценза – той е трансформирал, продал е на друго име, на други хора.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре. Дайте сега да вземем едно решение днес – да изнамерим стария протокол, където обсъждахме арбитражите с акта, който приехме тогава и предложенията, които направихме и с днешния протокол да изпратим на МП.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И с от днеска предложението.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: То днес няма предложение, просто го докладва – с днешния доклад и днешния протокол да ги изпратим на МП. Няма смисъл до Народното събрание.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Не, най-добре наистина да ги изпратим на МП.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: А до ДАНС?

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Чакай сега, ДАНС е за другото.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: До ГДБОП за организираната престъпност би трябвало.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Говорим за арбитража.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: А, за арбитража – да.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Някой има ли против това решение да го изпратим? Някой онлайн има ли против да изпратим стария протокол, който обсъждахме за арбитражните решения плюс акта, който приехме тогава и предложенията ни до МП?

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ ОНЛАЙН: Здравейте, няма; За сме.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Гласуваме акт на ГС-ВСС със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС изпраща доклада от председателя на АИСО, ведно с извлечение от протокола с дискусията по темата за измами чрез арбитражни решения, на министъра на правосъдието.

Изпраща повторно на Министерство на правосъдието актове № № 233/27.06.2025 г. и 237/26.09.2025 г., ведно с извлечения по протоколи

№ № 111/27.06.2025 г. и 112/26.09.2025 г. относно Имотни и финансови измами през арбитражните решения, проблеми на функционирането на арбитражните съдилища и арбитражите ад хок по Закона за международния търговски арбитраж и Имотни измами – Анализ във връзка с проблемите, които възникват в практиката по дела за неправомерно разпореждане с недвижими имоти и дружествени дялове; Предложения за законодателни промени в Наказателния кодекс, Раздел IV, членове 210-212а.“

Гласуване: за – 11, против – няма, въздържали се – няма.

Приема се.

Добре, значи всички сме за. Това е по т. 2 – всички гласуват със „за“. Павлина ме упълномощи устно да гласувам от нейно име така, че аз гласувам от нейно име. Това е по отношение на арбитражите.

По отношение на разследването, за което Богдана говори, не знам там какво можем да направим.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Това, което аз мога да направя е да се свържа с част от майките, да ги видя и да препратят какво са внасяли в МП, какво са искали, дали им е отговорено – това е невъзможно, това е неприложимо, за да видим до къде е стигнал процеса. Това се сещам.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Да, де, ама някой може да е отговорил, че е невъзможно. Но сега доста нови хора има.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Това можем да направим да се осведомим да ни ги пратят и да видим какво е казало МП.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Значи, за другото заседание, т. други, доклад от Богдана – продължение на т. 2 от днес.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Информация ще изнеса.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Тя, ако е готова, ще ни изнесе информация.

Сега, по т. 3 – организационни. Първо да ви уведомя за ученическото есе, мина награждаването, ходих в Хасково, връчихме първа, втора, трета

награда. Беше много приятно, знаете, хасковската ни група са много активни и са решили да поканим децата, които спечелиха, на някое наше заседание, за да се запознаят с работата на ГС-ВСС. Но това ще стане след летните почивки – септември, октомври.

Другото, да определим дата за следващото заседание.

МАРИЯ КАРАГЪЗОВА: Изнесено заседание, за септември.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Е, чак септември; А кога; Юли; А какво ще правим юли; Ако има теми – да; Нямаме практика юли да заседаваме; И след това ще трябва да мислим и за смяна на съпредседателя, защото идва октомври; От сега може да предлагаме; Мислете; Нека всички организации за помислят за м. октомври, защото предложението се прави от организацията; Предлагам всички да мислят и м. октомври да изберем нов съпредседател; Редно е съпредседателят да участва присъствено; Имали сме по време на ковида онлайн, не е проблем и онлайн.

/Говорят едновременно./

ХРИСТО КОЛЕВ: За теми – ЗСВ сега е на второ четене. След това предстоят по НПК предложения, които също ще ги внесат в най-скоро време.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Дата за следващото заседание?

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Ако има внесени материали; Оставяме „отворена врата“; Не трябва ли все пак да определим за м. септември, например; Може да определим за септември, ако има нещо извънредно – по-рано; Към края на септември, до тогава, ако има нещо – ще пуснем съобщение; Остава „отворена врата“, ако искате изнесено; Аз виждам една реалистична дата – 18 септември. Или на 4 септември; Ако искате в края на юли; В края трябва да има, да; 17 юли или 24 юли; Да, в края на юли; Избираме 24 юли; Добре.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Колеги, следващото заседание е на 24 юли 2026 г. от 10,00 ч. Темите ще ги изпратите допълнително.

С това изчерпахме дневния ред. Благодаря на всички присъстващи за участието!

Закривам заседанието.

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 12:05 ч.

**СЪПРЕДСЕДАТЕЛИ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

/п/
ПЕНКА ВЕЛИНОВА
ГС-ВСС- НПО

/п/
ЕВГЕНИ ИВАНОВ
ГС-ВСС - ВСС

*Протоколирал: /п/
Валентина Тесовска,
техн. сътр. ГС-ВСС*